

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Біолого-технологічний факультет

**Кафедра харчових технологій та технологій переробки
продукції тваринництва**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТА ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	G Інженерія, виробництво та будівництво
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	G13 Харчові Технології
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Біолого-технологічний

Біла Церква – 2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Інтелектуальна та промислова власність» для здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю G13 Харчові технології / Укладач: Л.П. Король-Безпала. Біла Церква: БНАУ, 2025. 16с.

Розробник: Л.П. Король-Безпала, канд. с.-г. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри харчових технологій і технологій переробки продукції тваринництва
(Протокол № 2 від 21 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри харчових технологій

і технологій переробки продукції тваринництва,

канд. вет. наук, доцент

Людмила ЗАГОРУЙ

Гарант ОП,

канд. техн. наук, доцент

Оксана ГРЕБЕЛЬНИК

Схвалено науково-методичною комісією біолого-технологічного факультету
(Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.)

Голова науково-методичної комісії,

доктор с.-г. наук, професор

Сергій МЕРЗЛОВ

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»	5
4.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТА ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»	6
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
7.1. Лекції	8
7.2. Практичні заняття	9
7.3. Самостійна робота	10
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	11
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	12
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	12
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	14
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік на вивчення дисципліни «Інтелектуальна та промислова власність» передбачено 180 академічних годин (6 кредити ECTS), у т.ч. для денної форми навчання аудиторних – 48 години (лекції – 24, практичні заняття – 24), самостійна робота студентів – 132 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 6	Галузь знань 18 «Виробництво та технології»	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 181 «Харчові технології»	2-й	2-й
Індивідуальне завдання		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
Загальна кількість академічних годин – 180		<i>Лекції</i>	
		24 год	6 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 11	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		24 год.	6 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		132 год	168 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою дисципліни «Інтелектуальна та промислова власність» є засвоєння сучасного рівня законодавчої культури про правову охорону результатів інтелектуальної діяльності: авторського права, патентування, вироблення навичок користування нормативними актами, набуття практичних навичок роботи із сучасними об'єктами права інтелектуальної власності і використання отриманих знань в організації господарського обороту інтелектуальної власності у складі майнового комплексу підприємств.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Інтелектуальна та промислова власність» базується на знаннях таких дисциплін, як «Правознавство», «Науково-дослідна робота студентів» та «Методологія та організація наукових досліджень», вивчених на першому (бакалаврському) та 1 році магістерського рівня вищої освіти.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 3. Здатність захищати інтелектуальну власність у сфері харчових технологій.

СК 8. Здатність комерціалізувати інноваційні розробки.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1. Відшукувати, систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій.

ПРН 6. Розробляти та реалізовувати програми розвитку підприємств галузі на коротко- та довгострокову перспективу, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки.

ПРН 8. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі.

ПРН 10. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТА ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ»

Змістовий модуль 1.ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Тема 1.1. Система інтелектуальної власності.

Тема 1.2. Еволюція інтелектуальної власності.

Тема 1.3. Місце і роль інтелектуальної та промислової власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.

Тема 1.4. Система управління інтелектуальною діяльністю.

Змістовий модуль 2. ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ТА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 2.1. Правова охорона об'єктів інтелектуальної та промислової власності.

Тема 2.2. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної та промислової власності.

Тема 2.3. Оцінювання об'єктів інтелектуальної та промислової власності.

Тема 2.4. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної та промислової власності за кордоном.

Тема 2.5 Ліцензування. Ліцензійні угоди, їх характеристики та оцінювання.

Змістовий модуль 3. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ТА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 3.1. Захист прав інтелектуальної власності

Тема 3.2. Маркетинг об'єктів інтелектуальної та промислової власності.

Тема 3.3. Економіка інтелектуальної та промислової власності.

Тема 3.4. Управління правами інтелектуальної власності.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.1	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 1.2	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 1.3.	14	2	2			10	12					12
Тема 1.4	14	2	2			10	12					12
Разом за модуль 1	56	8	8	–	-	40	56	2	2	–	–	52
Змістовий модуль 2.												
Тема 2.1	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 2.2	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 2.3	14	1	1			12	12					12
Тема 2.4	14	1	1			12	12					12
Тема 2.5	14	2	2			10	12					12
Разом за модуль 2	70	8	8	–	-	54	68	2	2	–	–	64
Змістовий модуль 3.												
Тема 3.1	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 3.2	14	2	2			10	16	1	1			14
Тема 3.3	13	2	2			9	12					12
Тема 3.4	13	2	2			9	12					12
Разом за модуль 3	54	8	8	-	-	38	56	2	2			52
Всього годин	180	24	24	–	-	132	180	6	6	–	–	168

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність</i>	
Основи та принципи академічної доброчесності https://education.btsau.edu.ua/node/1	2
1.1. Система інтелектуальної власності. Вступ. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Законодавча база інтелектуальної власності в Україні.	
1.2. Еволюція інтелектуальної власності. Еволюція промислової власності. Еволюція авторського права і суміжного права. Еволюція інтелектуальної власності в Україні.	2
1.3. Місце і роль інтелектуальної та промислової власності в економічному і соціальному розвитку суспільства. Соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Соціально-економічні стратегії в Україні.	2
1.4. Система управління інтелектуальною діяльністю. Державне управління інтелектуальною власністю. Організаційна структура національної системи охорони інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.	2
Разом за змістовий модуль 1	8
<i>Змістовий модуль 2. Охорона та захист об'єктів інтелектуальної та промислової власності</i>	
2.1. Правова охорона об'єктів інтелектуальної та промислової власності. Поняття, сутність та походження права. Охорона прав на об'єкти промислової власності. Правова охорона засобів індивідуалізації товарів і послуг.	2
2.2. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної та промислової власності. Правова охорона сортів рослин. Правова охорона топографій інтегральних мікросхем. Правова охорона комерційної таємниці.	2
2.3. Оцінювання об'єктів інтелектуальної та промислової власності. Джерела прав. Форма охорони. Охорона суміжних прав.	1
2.4. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної та промислової власності за кордоном. Охорона прав на об'єкт промислової власності. Охорона прав на об'єкти авторського права і суміжних прав.	1
2.5. Ліцензування. Ліцензійні угоди, їх характеристики та оцінювання. Суть торгівлі ліцензіями. Порядок укладання ліцензійних договорів. Ліцензійні платежі.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
<i>Змістовий модуль 3. Захист прав інтелектуальної та промислової</i>	

власності.	
3.1. Захист прав інтелектуальної власності. Система захисту прав інтелектуальної та промислової власності. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної та промислової власності.	2
3.2. Маркетинг об'єктів інтелектуальної та промислової власності. Мета і основні засоби маркетингу. Передача прав на об'єкти права інтелектуальної та промислової власності. Вибір підходу до оцінки і методу оцінки.	2
3.3. Економіка інтелектуальної та промислової власності. Інтелектуальна та промислова власність як товар. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив.	2
3.4. Управління правами інтелектуальної власності. Управління об'єктом права інтелектуальної власності. Управління об'єктом права інтелектуальної власності на етапі використання та захисту прав.	2
Разом за змістовий модуль 3	8
Всього	24

7.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність		
1	Ідентифікація об'єктів права.	2
2	Дослідження зв'язка між промисловою власністю і розвитком.	2
3	Оформлення заявки на державну реєстрацію авторського права.	2
4	Особливості складання опису на різні об'єкти промислової власності.	2
Разом за змістовий модуль 1		8
Змістовий модуль 2. Охорона та захист об'єктів інтелектуальної та промислової власності		
1	Патентний пошук та його види.	2
2	Патентна інформація та документація.	2
3	Оформлення та подання заявки на винахід (корисну модель).	1
4	Оформлення заявки на товарний знак.	1
5	Оформлення і реєстрація «ноу-хау».	2
Разом за змістовий модуль 2		8
Змістовий модуль 3. Захист прав інтелектуальної та промислової власності		

1	Листування із закладом експертизи (УкрПатентом).	2
2	Оформлення ліцензійних умов.	2
3	Види ліцензійних платежів.	2
4	Порядок ліцензування підприємницької діяльності.	2
Разом за змістовий модуль 3		8
Всього		24

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність</i>		
1	Поняття інтелектуальної та промислової власності та система її правової охорони.	10
2	Авторське право і суміжні права.	10
3	Джерела патентної інформації.	10
4	Структура та принципи побудови патентної класифікації.	10
Разом за змістовий модуль 1		40
<i>Змістовий модуль 2. Охорона та захист об'єктів інтелектуальної та промислової власності</i>		
1	Право промислової власності.	10
2	Захист прав на об'єкти промислової власності.	10
3	Способи комерціалізації об'єктів права ІВ.	12
4	Правова охорона комерційної таємниці.	12
5	Види та форми ліцензійних угод.	10
Разом за змістовий модуль 2		54
<i>Змістовий модуль 3. Захист прав інтелектуальної та промислової власності</i>		
1	Захист права ІВ на етапі захисту прав.	10
2	Життєвий цикл на права інтелектуальної та промислової власності	10
3	Постановка ІВ на бухгалтерський облік.	9
4	Управління правами ІВ.	9
Разом за змістовий модуль 3		38
Всього годин		132

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

7.4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Провести патентний пошук та оформити патент (винахід, корисна модель, промисловий зразок).
2. Правова охорона товарних знаків, знаків обслуговування і найменувань місць походження товарів.
3. Правова охорона фірмових найменувань.
4. Охорона українських винаходів, корисних моделей і промислових зразків за кордоном.
5. Складання ліцензійної угоди.
6. Оцінювання патенту (винахід, корисна модель, промисловий зразок).
7. Оформлення свідоцтва на товарний знак.
8. Оформлення заявки на авторське право та суміжні права.
9. Особливості складання опису для різних об'єктів винаходу.
10. Особливості оформлення заявки на секретний винахід.
11. Основні принципи державної політики у сфері ліцензування.
12. Послідовність оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
13. Характеристика витратного підходу до оцінки вартості прав на ОІВ.
14. Особливості довгострокового авторського права.
15. Товарний знак, запорука успішного бренду.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні лекційного матеріалу використовується: розповідь-пояснення, з занотуванням та розкриттям навчального матеріалу; обговорення – ведеться бесіда для удосконалення поняття основних науково-дослідних визначень, застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.

Під час практичних заняття використовуються: тестові завдання, вправи, робота з нормативною документацією та дослідницькі міні-проекти.

При виконанні самостійної роботи застосовують базові знання, індивідуальні завдання, презентації та наукова література.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Інтелектуальна та промислова власність» включає тематичне оцінювання та модульний контроль на заняттях.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗіз самостійної роботи, здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проходять у формі тестування та додаткових питань.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал академічної групи.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконанні індивідуальні та групові завдання, тестові та практичні роботи, зроблені самостійні доповіді та презентації.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «іспит» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модуль- ний контроль	Підсумко- вий контроль	Загальний бал
Іспит	30	30	10	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням	

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Нормативно-технічна документація;
3. Нормативно-правові акти.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проєктор
2. Комп'ютер
3. Принтер
4. Сканер

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Григоренко А.В., Григоренко Л.С. Інтелектуальна власність. Законодавство, судова практика.: Київ : Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
2. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник / Н.О. Білоусова та ін. ; за ред.: П. М. Цибульова, А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського; Політехніка, 2021. 374 с.
3. Інтелектуальна власність/ А.В. Аксютіна та ін. К.: Дніпро 2018. 133с.
4. Ковальчук О.О. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу : монографія / О. О. Ковальчук. К.: ЮрінкомІнтер, 2014. 200 с.
5. Попова Л. М., Хромов А.В., Шуба І.В. Інтелектуальна власність: підручник.: Харків : Федорко, 2021. 262 с.
6. Сорока Н. Авторське право і суміжні права в інформаційному суспільстві: європейський досвід: монографія / Н. Сорока. Харків: Право, 2019. 334 с.
7. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: Підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбовоїлітератури», 2017. 504 с.
8. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В. Авторське право та суміжні права в Україні. Їх захист та відповідальність: практ. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 224 с.

Додаткова література

9. Вахонєва Т. Поняття права інтелектуальної власності та його складові. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2015. № 6. С. 26.
10. Горбова Н.А. Теорії інтелектуальної власності: до постановки питання. Вісн. Запоріз. нац. ун-ту. Юридичні науки. 2015. № 1(2). С. 16.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://zakon2.rada.gov.ua> – база «Законодавство України» (офіційний веб-портал Верховної ради України).
2. <http://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень.
3. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> – офіційний веб-сайт Конституційного суду України.
4. www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm – офіційний веб-сайт Світової організації торгівлі (проблематика інтелектуальної власності).
5. www.ukrpatent.org – ДП «Український інститут інтелектуальної власності»;
6. <http://uacr.org> – ДО "Українське агентство з авторських та суміжних прав";
7. www.ndiiv.org.ua/ – Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України.
8. <https://intelvlas.com.ua/> – Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність в Україні».
9. <http://www.legalshift.com.ua/?tag=copyright> Блог з юридичних питань (рубрика "Авторське право").